

Nr 55

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1964/65; given Stockholms slott den 7 februari 1964.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att försvarets fastighetsfond från och med nästa budgetår uppdelas på tre — i stället för som nu två — delfonder, nämligen kasernbyggnaders delfond, befästningars delfond och försvarets forskningsanstalts delfond. Vidare framlägges slutligt förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1964/65. Fondens inkomster beräknas till 189 650 000 kr. Utgifterna uppgår till 149 127 000 kr. och överskottet till 40 523 000 kr. För reparations- och underhållskostnader upptas 114 867 000 kr., varav för istandsättning av kaserner 34 696 000 (för 1963/64 29 882 000) kr. och av befästningar 13 877 000 (för 1963/64 13 222 000) kr.

Anslagen till ersättning till försvarets fastighetsfond föreslås till 133 279 000 kr. för kasernbyggnaders delfond, 41 484 000 kr. för befästningars delfond och 3 400 000 kr. för försvarets forskningsanstalts delfond.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 februari 1964.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANS-SON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME.

Efter gemensam beredning med cheferna för kommunikations- och finansdepartementen anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1964/65 och anför därvid följande.

Inledning

Från och med budgetåret 1940/41 redovisas huvuddelen av försvarets fastigheter på en särskild i rikshuvudboken uppförd kapitalfond, numera benämnd försvarets fastighetsfond. Sedan i enlighet med beslut av 1943 års riksdag vissa av försvarets fabriker organiserats såsom statligt affärsverk — varvid fabrikenas tillgångar och skulder från och med budgetåret 1944/45 upptagits till redovisning på en särskild kapitalfond, benämnd försvarets fabriksfond — har de av fabrikenas disponerade fastigheterna från samma tidpunkt överförts från fastighetsfonden till fabriksfonden. Å andra sidan har i enlighet med beslut av 1950 års riksdag försvarets bostadsanskaffningsfond avvecklats från och med budgetåret 1950/51, varvid på densamma redovisade tillgångar överförts till försvarets fastighetsfond.

Försvarets fastighetsfond är från och med den 1 juli 1961 uppdelad på två delfonder, nämligen kasernbyggnaders delfond och befästningars delfond (jfr prop. 1961: 1, bil. 26, s. 5 ff.). I det följande föreslås, att försvarets fastighetsfond från och med nästa budgetår uppdelas på tre delfonder, nämligen kasernbyggnaders delfond, befästningars delfond och försvarets forskningsanstalts delfond. I enlighet härmed anmäles medelsbehoven under försvarets fastighetsfond för nästa budgetår med uppdelning på nämnda tre delfonder.

I årets statsverksproposition (bilaga 2 till specifikation av inkomsterna å driftbudgeten) har framlagts ett beräknat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1964/65. I överensstämmelse med statförslaget har på driftbudgeten i förslaget till riksstat bland Inkomster av statens kapitalfonder upptagits totalbeloppet av de i statförslaget för kasernbyggnaders respektive befästningars delfonder angivna över-

skotten. Vidare har bland Egentliga statsutgifter upptagits å andra huvudtiteln under rubriken F. Diverse ett anslag till ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg samt å fjärde huvudtiteln under rubriken E. För krigsmakten gemensamma ändamål, med tills vidare beräknade belopp, anslag för ersättning till kasernbyggnaders och befästningars delfonder av fastighetsfonden, för vederbörande förvaltningsmyndigheters rätt att nyttja de till fonden hörande fastigheterna m. m.

Med skrivelse den 19 november 1963 har fortifikationsförvaltningen, efter samråd med överbefälhavaren, avgivit förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1964/65. Riksrevisionsverket har den 13 december 1963 inkommit med utlåtande över förslaget.

Översikt över fastighetsfondens ställning

Av riksrevisionsverkets utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1962/63 samt av ämbetsverkets specifikation av bland annat försvarets fastighets- och värdeminskningsskonton m. m. för samma budgetår framgår, att fondens ställning per den 30 juni 1963 var följande.

<i>Kasernbyggnaders delfond</i>	Kr.	Kr.
Tillgångar:		
Markvärde	210 359 595: 67	
Byggnadsvärde	1 718 487 415: 04	
Fordringar hos andra fonder	20 854 700: 46	
Övriga fordringar	4 500 000: —	
	<hr/>	1 954 201 711: 17
Skulder:		
Värdeminskningsskonto	1 238 916 587: 28	
Diverse medel	20 854 700: 46	
	<hr/>	1 259 771 287: 74
Kapitalbehållning		694 430 423: 43
 Befästningars delfond		
Tillgångar:		
Markvärde	14 400 417: 58	
Byggnadsvärde	1 497 564 558: 51	
Fordringar hos andra fonder	6 689 892: 74	
	<hr/>	1 518 654 868: 83
Skulder:		
Värdeminskningsskonto	1 436 912 600: 56	
Diverse medel	6 689 892: 74	
	<hr/>	1 443 602 493: 30
Kapitalbehållning		75 052 375: 53

I detta sammanhang må erinras om att den för budgetåret 1962/1963 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 156 062 000 kr. Inkomsterna beräknades till detta belopp samt utgifterna och överskottet till respek-

tive 120 895 000 och 35 167 000 kr. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen för budgetåret 1962/63 (s. 154 och 155) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 35 136 407 kr. 57 öre som tillförts riksstatens driftbudget.

Den för innevarande budgetår gällande staten för försvarets fastighetsfond är fastställd genom Kungl. Maj:ts beslut den 17 maj 1963 (prop. 1963: 44, rskr. nr 165).

Förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1964/65

Staten för försvarets fastighetsfond skall jämlikt beslut av 1948 års riksdag upptaga följande titlar, nämligen å inkomstsidan A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden, C. Inkomster av övnings- och skjutfält och D. Diverse inkomster samt å utgiftssidan A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdeminskningskonto och C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden ävensom Överskott att tillföras riksstatens driftbudget. Inkomsterna respektive utgifterna under de angivna titlarna skall upptagas särskilt för de olika delfonderna.

Vid beräkningen av de olika posterna upptager jag först fondens utgifter till behandling.

Utgifter

A. Reparations- och underhållskostnader m.m.

Beträffande byggnader m. m. redovisade på *kasernbyggnaders delfond* beräknas medelsbehovet för reparation och underhåll, med i det följande angivna undantag, i enlighet med de principer som angivits i propositionen 1945: 180 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1945/46. I överensstämmelse härmed beräknas medelsbehovet för reparationer och underhåll till viss procent av den faktiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet, omräknad till 1935 års prisnivå. Byggnadsbeståndet uppdelas därvid i tre grupper. Den första gruppen — äldre byggnader — omfattar byggnader, som färdigställdes före den 1 juli 1938. Dessa byggnader redovisas i fastighetsfonden på grundval av särskild värdering. Den andra och den tredje gruppen — nyare byggnader — omfattar byggnader, som färdigställdes efter nyssnämnda datum och som varit i bruk längre respektive kortare tid än nio år. Nyare byggnader redovisas med sitt anskaffningsvärde. Underhållsmedel beräknas första gången för andra budgetåret efter det budgetår, under vilket byggnaden färdigställdes. För byggnader tillhörande första gruppen skall enligt beslut av 1961 års riksdag (jfr prop. 1961: 59, s. 17) från och med budgetåret 1962/63 tillämpas en grundunderhållskvot av 1,2 %

vid 1935 års underhållskostnadsnivå. Underhållskvoten vid sagda prisnivå utgör i andra och tredje grupperna 0,8 % respektive 0,4 %. Omräknade till 1963 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex (440) utgör underhållskvoterna i första gruppen 5,28 % samt i andra och tredje grupperna 3,52 % respektive 1,76 %. — Utöver de procentuellt beräknade underhållsmedlen anvisas särskilda medel för arbeten av större omfattning (iståndsättningsarbeten).

Från den procentuella beräkningsmetoden undantas marinens hamnanläggningar i enlighet med vad som anförts i propositionen 1948: 157. Underhållsmedel för dessa anläggningar skall fastställas efter uppskattning och medel anvisas å särskild delpost. Enligt samma proposition skall underhållet av övnings- och skjutfälten bestämmas efter uppskattning för varje särskilt budgetår och medel för ändamålet anvisas på särskilda delposter.

I enlighet med vad som anförts till prop. 1960: 1, bil. 22 skall underhållskostnaderna för flygfältet beräknas i viss relation till anläggningsvärdet. För flygfälten med därå befintliga rullbanor och andra för flygverksamhetens bedrivande omedelbart avsedda anordningar skall därvid tillämpas en underhållskvot av 1,2 % av anläggningsvärdet per den 1 juli 1946. Enligt nyssnämnda proposition omräknas underhållskvoten till gällande prisnivå med hjälp av flygförvaltningens (numera fortifikationsförvaltningens) flygfältsindex. Underhållskvoten utgör för år 1963 2,421 %.

För objekt redovisade på *befästningars delfond* skall beräkningen av underhållskostnaderna enligt nämnda prop. 1948: 157 ske i relation till anläggningsvärdet, varvid skall tillämpas en underhållskvot på anläggningsvärdet den 1 juli 1946. Enligt prop. 1951: 88 har underhållskvoten bestämts till 0,6 % vid 1946 års prisnivå, vilken procentsats för varje år omräknas till gällande prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex. Underhållskvoten utgör för år 1963 1,627 %. För iståndsättning av objekt å befästningsfonden anvisas dessutom särskilda medel.

Vid beräkningen av de procentberäknade underhållskostnaderna för nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen utgått från de byggnadsvärden som fanns redovisade på delfonderna den 30 juni 1963. Dessa värden har ämbetsverket i förekommande fall justerat med hänsyn till beslut av Kungl. Maj:t under de två första månaderna av innevarande budgetår att vissa byggnader m. m. skall upptagas till redovisning på delfonderna respektive avgå ur delfonderna.

Kasernbyggnaders delfond. Av följande sammanställning framgår de för budgetåret 1963/64 beräknade reparations- och underhållskostnaderna för kasernbyggnaders delfond samt motsvarande kostnader för budgetåret 1964/65 enligt fortifikationsförvaltningens förslag och mitt förslag.

	Budgetåret 1963/64	Budgetåret 1964/65	
		Fortifika- tions- förvaltningen	Departe- ments- chefen
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	31 368 000	33 666 000	33 247 000
b) Löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m.	1 600 000	1 400 000	1 200 000
c) Underhåll av flygfält m. m.	5 157 000	5 848 000	5 848 000
d) Underhåll och istandsättning av övnings- och skjutfält m. m.	4 480 000	5 280 000	5 280 000
e) Övriga istandsättningsarbeten	29 882 000	36 796 000	34 696 000
f) Skatter	1 000	300 000	300 000
g) Vissa rationaliseringsåtgärder m. m.	900 000	900 000	790 000
h) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	450 000	450 000	450 000
i) Underhåll av enskilda vägar	250 000	250 000	250 000
Avgår reserverat till Kungl. Maj:ts disposition....	5 550 000	—	—
Summa	74 088 000	84 890 000	82 061 000

Fortifikationsförvaltningen beräknar medelsbehovet under delposten Löpande reparation och underhåll av byggnader m.m. enligt följande.

	Byggnads- värde reducerat till 1935 års prisnivå, kr.	Index- korrigerad underhålls- procent	Reparations- medel, kr.
Äldre byggnader.....	348 755 775	5,28	18 414 305
Nyare byggnader över 9 år	380 815 329	3,52	13 404 700
Nyare byggnader under 9 år	65 180 008	1,76	1 147 168
		Summa kr.	32 966 173

Enligt fortifikationsförvaltningen finnes för närvarande vid armén uppskattningsvis 2 400 under beredskapstiden anskaffade baracker. Det övervägande antalet av dessa baracker är icke i så gott skick att de enligt ämbetsverkets mening bör invärderas i fastighetsfonden. På grund av lokalbrist erfordras de emellertid tills vidare för förläggnings- och förrådsändamål m. m. För underhåll av barackerna under nästa budgetår beräknar ämbetsverket oförändrat 450 000 kr. (jfr prop. 1963:44, s. 6).

Fortifikationsförvaltningen anför, att de bostadsbyggnader å Järvafältet, som nu disponeras som uthyrningsfastigheter, måste i avvaktan på fältets avveckling nödortfigt underhållas. Ifrågavarande byggnader är icke invärderade i fastighetsfonden. För utförande av oundgängligen nödvändiga underhållsarbeten såsom reparation av tak, skorstenar, trossbottnar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för budgetåret 1964/65 oförändrat 50 000 kr. (jfr prop. 1963:44, s. 7).

Utöver det sålunda beräknade underhållsbeloppet föreslår delposten liksom för innevarande budgetår ökad med 200 000 kr., motsvarande kostnaderna för ersättningsanskaffning av brandmateriel och skumvätska, som förbrukas vid brandövningar inom flygvapnets räddningstjänst.

Fortifikationsförvaltningen beräknar således kostnaderna för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. till (32 966 173 + 450 000 + 50 000 + 200 000 =) i avrundat tal 33 666 000 kr.

För löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår 1 400 000 kr. eller 200 000 kr. mindre än för innevarande budgetår. Ämbetsverket, som erinrar om att beräkningen liksom förut verkstälts efter behovsprövning, anför, att vid denna prövning ånyo konstaterats, att ett stort reparationsbehov fortfarande föreligger. Sådana objekt, som utan olägenhet kan anstå till kommande budgetår, har emellertid inte upptagits till behandling. Därigenom har medelsbehovet för nästa budgetår kunnat begränsas till 1 400 000 kr., av vilket 455 000 kr. avser oförutsedda behov.

Beträffande kostnaderna för underhåll av flygfält m. m. anför fortifikationsförvaltningen, att anläggningsvärdet för flygfält med tillhörande banor och plattor m. m. den 30 juni 1963, efter avdrag av anläggningsvärden för objekt, vilka för närvarande icke användes och icke heller underhålls men likväl skall kvarstå i fonden (jfr prop. 1960: 1, bil. 22, s. 15) uppgick till 241 571 211 kr. enligt 1946 års byggnadskostnadsnivå. Underhållskostnaderna för flygfält med plattor m. m. kan i enlighet härmed och med tillämpning av förut angivna beräkningsgrunder beräknas till $(241\,571\,211 \times 2,421\% =)$ avrundat 5 848 000 kr.

Utgifterna för nästa budgetår för underhåll och iståndsättning av övnings- och skjutfält m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen till 5 280 000 kr. eller 800 000 kr. mer än för innevarande budgetår. Härav avses 3 030 000 kr. för underhåll av övningsfält m. m. och 2 250 000 kr. för iståndsättningsarbeten för övnings- och skjutfält m. m. För innevarande budgetår har för sagda ändamål upptagits 2 830 000 kr. respektive 1 650 000 kr.

Huvuddelen av begärda medel för underhåll av övningsfält m. m. erfordras för löpande underhåll av markytor samt vägar och broar (jfr prop. 1962:41, s. 8, och 1963: 44, s. 8). Med anlitan av förevarande underhållsmedel bestrids även utgifter för skogsbrandsläckningsmateriel samt för skogsvårdande åtgärder, såsom sådd, plantering m. m. I förenämnda, för underhåll av övningsfält m. m. avsedda belopp 3 030 000 kr., ingår även kostnaderna för underhåll av flygvapnets jordbruksfastigheter m. m.

Av begärda medel för iståndsättningsarbeten för övnings- och skjutfält m. m. avses 350 000 kr. till fortsatt anskaffning av vägmaskinell utrustning, 400 000 kr. till en tredje och sista etapp av avsedda arbeten på Älvdalsfältet (jfr prop. 1963: 44, s. 8 och 21), 600 000 kr. till den första etappen av av-

sedda arbeten på pansarövningsfältet vid Skövde och 900 000 kr. för utförande av oundgängligen erforderliga arbeten med iståndsättning av vägbeståndet huvudsakligen inom arméns övnings- och skjutfält m. m. samt andra iståndsättningsåtgärder. Av sistnämnda belopp, 900 000 kr., bör, såvitt fortifikationsförvaltningen för närvarande kan bedöma, 150 000 kr. anslås för vägar och dränering inom Norrlands dragoners nya övningsområde, 200 000 kr. för övningsväg till Södermanlands regementes skjutfält vid Härad, 350 000 kr. för väganläggningsarbeten å Bohusläns regementes, Göta livgardes, Bergslagens artilleriregementes och Göta luftvärnsregementes övnings- och skjutfält samt 200 000 kr. för vissa dikningsarbeten m. m.

För övriga iståndsättningsarbeten beräknar fortifikationsförvaltningen medelsbehovet för nästa budgetår till 36 796 000 kr., vilket innebär en ökning med 6 914 000 kr. i förhållande till det belopp, som vid statberäkningen i prop. 1963:44 beräknats för budgetåret 1963/64 för ifrågakvarande ändamål.

Med hänvisning i övrigt till vad som anförts i prop. 1962:41, s. 9, och med erinran om vad i prop. 1963/44, s. 19, anförts rörande det s. k. tvåstegsförfarandet vid handläggning av ärenden angående ombyggnad av militära anläggningar anför ämbetsverket härom följande.

Även med föreslagen anslagsökning är delposten icke tillräcklig för utförande av mer än de mest angelägna iståndsättnings- och ombyggnadsobjekten. Bland objekt med hög angelägenhetsgrad kan nämnas upprustning av försvarets sjukhus. Försvarets sjukvårdsstyrelse har vid olika tillfällen uttalat önskemål om förbättringar av de otidsenliga och otillfredsställande lokaler, som för närvarande står till förfogande för sjukvården. Försvarsgrenscheferna har emellertid i allmänhet bedömt att andra objekt är angelägnare att få utförda än att rusta upp sjukhusen. Fortifikationsförvaltningen har därför icke i nu föreliggande förslag till dispositionsplan annat än i två fall (Västernorrlands regemente och Vaxholms kustartilleriregemente) kunnat tillgodose sjukvårdsstyrelsens önskemål.

Fortifikationsförvaltningen föreslår i det följande till utförande vissa ombyggnadsobjekt, som var för sig beräknas kosta mer än 300 000 kr. Ämbetsverket har på grund av pågående omorganisation och personalbrist icke haft möjlighet att bereda dessa byggnadsärenden enligt föreskriven ordning. Att fortifikationsförvaltningen ändå framför förslagen beror därpå att det skulle medföra avsevärd olägenhet för försvaret att skjuta upp objekten ett budgetår.

Förenämnda belopp av 36 796 000 kr. avses för i det följande angivna ändamål.

Gemensamma ändamål

Kr.

1. Ämbetsbyggnaden Tre Vapen, Stockholm, iståndsättning av marinedningens lunchrestaurangs ekonomilokaler samt anordnande av personalrum för restaurangpersonal	180 000
2. Fredrikshovs slott, Stockholm, utvändigt renovering av flygelbyggnaden (byggnadsminnesmärke)	200 000

Kr.

3. Artillerigården, Stockholm, ombyggnad av del av våningsplan en och två trappor i Stora tyghuset (byggnadsminnesmärke) till kontorslokaler för armémuseum samt ombyggnad av del av våning en trappa till museilokaler	200 000
4. Kvarteret Garnisonen, Stockholm, ombyggnad av våningsplan en och två trappor i nordöstra flygeln till kontorslokaler för försvarets forskningsanstalt	900 000
5. Försvarets radioanstalt, partiell ombyggnad av arbetsbyggnad nr II för detalj nr 206 jämte komplettering och utökning av ventilationsanordningarna i byggnaden	215 000
6. Signalskyddsskolan, Uppsala, ombyggnad av del av vinden i f.d. stallbyggnad nr XV vid arméns underofficersskola till utbildningslokaler för signalskyddsskolan	300 000
	<hr/>
	1 995 000

Armén

7. Södra skånska regementet, ombyggnad av äldre byggnad å Revingehed till underbefälsmäss	300 000
8. Kronobergs regemente, helreovering av kasern nr VI. Kasernen är uppförd år 1921 och har inte tidigare genomgripande reparerats eller renoverats	1 000 000
9. Smålands artilleriregemente, helreovering av södra flygeln, kansli-kasern nr I	1 000 000
10. Skånska luftvärnsregementet, iordningställande av omklädnads- och duschrumb för tyg- och förrådspersonal i förrådsbyggnad nr XVI	250 000
11. Skånska luftvärnsregementet, ombyggnad av övre våningsplanet i tygverkstad nr XIV till expeditiionslokaler för ny personal som avses tillföras förbandet	400 000
12. Skånska luftvärnsregementet, renovering av baracker nr XLIV — XLVI jämte installation av värme. Fullgoda förläggingslokaler kan därigenom erhållas	200 000
13. Jämtlands fältjägarregemente, ombyggnad av bostadsdelen i kasern nr II till lektionssalar samt anordnande av omklädnadsrum m.m. för befäl i kasernens källarvåning	500 000
14. Västernorrlands regemente, partiell ombyggnad av sjukhus nr VI	300 000
15. Norrlands artilleriregemente, renovering av tvätt- och toalettrum samt varmvatteninstallation i kasern nr I (byggnadsminnesmärke). Delreovering motiverad med hänsyn till att kasernen med undantag av sanitära anordningar är i relativt gott skick	200 000
16. Norrlands artilleriregemente, iordningställande av lokaler för flyttning av körcentral från Norrlands tygstation. Körutbildning på bandvagnar vid Jämtlands fältjägarregemente avses bedrivas vid tygstationen	175 000
17. Norrlands trängregemente, istandsättning av bastu	230 000
18. Skaraborgs regemente, helreovering av kasern nr III. Kasernen är uppförd år 1910 och har inte tidigare genomgripande reparerats eller renoverats	1 500 000
19. Göta signalregemente, partiell renovering av förläggingsutrymmen inom Slutvärnet nr I (byggnadsminnesmärke)	350 000
20. Södermanlands regemente, iordningställande av speciallektionssalar inom befintliga byggnader på Lagnö	200 000

	Kr.
21. Upplands signalregemente, iståndsättning och standardförbättring av lokaler för elever vid försvarets läroverk och arméns underofficersskola inom kanslikasern nr I vid arméns underofficersskola ...	500 000
22. Upplands signalregemente, ombyggnad av förrådsbyggnad nr X vid arméns underofficersskola till lektionssalar, övningshall och motorsal	450 000
23. Svea trängregemente, ombyggnad av bastu i byggnad nr IV	150 000
24. Livregementets grenadjärer, helrenovering av kasern nr I. Kasernen är uppförd år 1913 och har inte tidigare genomgripande reparerats eller renoverats	1 400 000
25. Dalregementet, iståndsättning av kulfång jämte utökning av antalet tavelställ vid skjutbana å Rommehed	175 000
26. Artilleriskjutskolan, ombyggnad av befintliga byggnader inom Trängsletlägret å Älvdalsfältet, etapp 2	150 000
27. Bodens artilleriregemente, iståndsättning av garagebyggnad nr LXX	270 000
28. Gotlands artillerikår, helrenovering av kanslikasern nr I (sista etappen). Tidigare har för ändamålet anvisats 500 000 kr. Kasernen är en av försvarets sämsta, varför renovering inte längre kan uppskjutas	1 700 000
29. Flera förband, iståndsättning av kasernbyggnaders delfond tillhöriga byggnader till krigsförråd för möjliggörande av decentraliserad förrådshållning. Arbetsobjekten beräknas var för sig draga en kostnad understigande 100 000 kr. (jfr prop. 1963: 44, s. 15, punkt 19)	900 000
30. Flera förband, utförande av utbildningsanordningar av iståndsättningskaraktär för effektivisering av värnpliktsutbildningen. Arbetsobjekten beräknas var för sig draga en kostnad understigande 100 000 kr. (jfr prop. 1963: 44, s. 15, punkt 19)	900 000
	13 200 000

Marinen

31. Vaxholms kustartilleriregemente, helrenovering av sjukhus OF nr 38 samt mindre tillbyggnad. Sjukhuset färdigställdes år 1914. Under budgetåret 1940/41 utfördes en mindre, partiell renovering. För övrigt har byggnaden inte genomgripande moderniserats	1 200 000
32. Vaxholms kustartilleriregemente, iståndsättning av kanslihus OF nr 1 för tillgodoseende av regementets lokalbehov för stabs- och expeditionstjänsten.	500 000
33. Marinkommando Syd, renovering av matinrättningen nr 606 avdelning Sparre i Karlskrona	1 400 000
	3 100 000

Flygvapnet

34. Västmanlands flygflottilj, om- och tillbyggnad av underofficersmäss nr 62	150 000
35. Roslagens flygkår, ombyggnad av manskapsmäss nr 63	340 000
36. Östgöta flygflottilj, ombyggnad av byggnad nr 66 till underbefälsmäss	225 000
37. Jämtlands flygflottilj, förstärkning av golvbjälklag i hangar nr 82	150 000
38. Västgöta flygflottilj, partiell ombyggnad av flygverkstad nr 111 ...	150 000

	Kr.
39. Brävalla flygflottilj, ombyggnad av hangarverkstäder och anordnande av personalutrymmen för teknisk personal 200 000	200 000
40. Centrala flygverkstaden, Malmslätt, ombyggnad av mässbyggnad nr 34 samt mindre tillbyggnad	450 000
	1 665 000

Övriga ändamål

41. Mindre iståndsättningsarbeten, för vilka kostnaderna i varje särskilt fall ej beräknas överstiga 100 000 kr.	5 336 000
42. Förnyelse av vissa tekniska installationer för upprätthållande av den värme-, ventilations- och kyltekniska driften vid försvarets anläggningar	6 000 000
43. Spänningsomläggningar och förstärkning av elnäten vid försvarets anläggningar jämte utbyte av kristidsledningar	2 500 000
44. Underhåll av vissa vägar och planer samt iståndsättning av vattenlednings- och avloppsnet	3 000 000
	16 836 000

Summa kr. 36 796 000

Beträffande motiveringarna för de olika förslagen kan ur handlingarna ytterligare inhämtas följande.

1. Vid hygieninspektion som försvarets sjukvårdsstyrelse utfört har påtalas att särskilda personalrum för restaurangpersonalen saknas. Därjämte måste av sanitära skäl viss ombyggnad av kök, beredningsrum m. m. utföras inom lunchrestaurangen i marinledningens del av ämbetsbyggnaden Tre Vapen. Restauranglokalerna utfördes i samband med nybyggnaden i början av 1940-talet. Sedan dess har kraven på livsmedelskontroll, hantering och beredning av livsmedel skärpts, vilket gör att en viss ombyggnad av lunchlokalens ekonomiutrymmen inte längre kan uppskjutas.

2. Fredrikshovs slott jämte flygelbyggnaden (byggnadsminnesmärken) disponeras av intendenturförvaltningsskolan. Flygelbyggnaden har fram till tidpunkten för organiserandet av försvarets intendenturverk disponerats av arméintendenturförvaltningens bränslesektion. Sedan sektionen utflyttat, har viss omdisponering och utrustning av lokalerna för att göra dessa mera ändamålsenliga för skolans verksamhet ifrågasatts. Kostnaderna härför har beräknats inte komma att överstiga 100 000 kr. I samband med dessa arbeten bör fasadrenovering komma till utförande för att undvika förstörelse av murverket.

3. Stora tyghuset (byggnadsminnesmärke) vid Artillerigården disponeras av armémuseum. Byggnaden har i etapper tagits i anspråk för museets verksamhet. Detta har medfört att museets tjänsterum och arbetslokaler, omfattande bland annat styresmannens tjänsterum och utrymmen för den administrativa personalen, liksom arbetslokalerna för övriga museitjänstemän och bibliotek kommit att placeras i ledigblivna utrymmen skilda från varandra och utan möjlighet att sammanföra verksamhetsgrenarna till funktionella enheter. Toaletter och dagrum för museets personal saknas.

Föreliggande ombyggnadsförslag omfattar anordnande av erforderliga expeditiionslokaler så belägna att de olika verksamheterna kan sammanföras till funktionella enheter för museets personal.

4. Våningar en och två trappor i nordöstra flygeln inom kvarteret Garnisonen, som tidigare disponerats av marinförvaltningens intendenturavdelning, friställdes i och med tillkomsten av försvarets intendenturverk, för vilket erforderliga kontorslokaler förhyrts i Solna centrum.

Inom kvarteret Garnisonen sålunda friställda lokaler erfordras för tillgodoseende av försvarets forskningsanstalts lokalbehov. De av marinförvaltningens förutvarande intendenturavdelning tidigare disponerade lokalerna är hårt förslitna och otidsenliga (den gamla logementsindelningen består). De måste därför byggas om samt förses med tidsenliga värme- och ventilationstekniska installationer. Ombyggnaden har kostnadsberäknats till 900 000 kr. oberäknat kostnaden för en hiss, som anstalten anser erforderlig i denna del av byggnaden.

5. Försvarets radioanstalt har för närvarande en detalj 206 placerad och tillfälligt inrymd i lokaler i Uppsala, som upplåtits av Upplands signalregemente. Dessa lokaler behövs för regementets räkning. Verkställd undersökning har visat att för ifrågavarande detalj erforderliga lokaler kan iordningställas i arbetsbyggnad nr II vid försvarets radioanstalts centrala del. I samband därmed bör ventilationsanordningarna i byggnaden kompletteras och utökas.

6. Utbildningen av för totalförsvaret avsedd personal för signalskydds-kontrollanter och -tekniker avses utökas från och med hösten 1964. För ifrågavarande utbildning erforderliga lokaler kan iordningställas genom ombyggnad av del av vinden i f. d. stallbyggnad nr XV vid arméns underofficersskola i Uppsala. Den övriga delen av vinden ombyggdes under budgetåret 1961/62 för liknande ändamål. För sistnämnda ombyggnad anvisade Kungl. Maj:t investeringsmedel.

7. Nuvarande underbefälsmäss vid etablissementet i Revingehead är för liten och otidsenlig. Andra mässloukaler måste tillskapas. För närvarande pågår genom fortifikationsförvaltningens försorg en undersökning huruvida erforderliga lokaler för underbefälsmäss kan tillskapas genom ombyggnad av en äldre byggnad inom etablissementet. Förutsättningen är att kostnaderna för sådan ombyggnad kan begränsas till högst 300 000 kr.

9. Kungl. Maj:t har ställt sammanlagt 1 250 000 kr. till fortifikationsförvaltningens förfogande för helrenovering av norra delen av kanslikasern nr I jämte mellanbyggnad vid Smålands artilleriregemente. Detta arbete avslutades i huvudsak under senare hälften av år 1962. Nu äskat belopp är avsett för helrenovering av kasernens södra del (slutetapp) -- jfr prop. 1962:41, s. 10 och 14.

13. De äldre armékasernernas flyglar inrymmer som regel ett antal befälsbostäder. De har tidigare betecknats såsom tjänstebostäder men erfordras inte längre. Vartefter dessa bostäder friställes har de i allmänhet tagits i anspråk för tillgodoseende av behovet av lokaler för olika utbildningsändamål. I kasern nr II avses lägenheterna byggas om till lektionssalar. Behovet därav är stort. I samband därmed avses omklädnadsrum för befäl anordnas i kasernens källarvåning i enlighet med de normer, som numera tillämpas vid helrenovering av kaserner.

19. Slutvänet (byggnadsminnesmärke) byggdes under åren 1854—1865. Nu erforderliga arbeten omfattar golvomläggning, utbyte av otidsenliga installationer samt utbyte och modernisering av sanitära installationer inom en del av förläggingsutrymmena i den 670 m långa byggnaden. Arbetena är betingade av bland annat hygieniska skäl (jfr prop. 1962:41, s. 14, punkt 16).

20. Regimentet saknar erforderliga speciallektionssalar, vilka är en för-

utsättning för möjliggörande av en effektiv utbildning. Verkställd undersökning har visat att lokaler för ifrågavarande specialutbildning kan tillskapas inom befintliga byggnader på Lagnö. Härigenom vinnes att man får utbildningslokaler i nära anslutning till övningsfältet. Tidskrävande transporter undviks.

21. Eleverna vid försvarets läroverk och arméns underofficersskola är förlagda i det gamla kasernetablisementet i Uppsala. Dessa lokaler är otidsenliga och saknar i allmänhet sanitära installationer av godtagbar standard. De bör därför snarast rustas upp. En genomgripande iståndsättning kan emellertid svårligen genomföras enär ersättningslokaler under en renoveringsperiod inte står till förfogande. Åtgärder för att förbättra lokalerna måste utföras under en kort tidsperiod, vanligen sammanfallande med skoluppehåll, och endast omfatta standardförbättrande åtgärder.

Nu föreslagna arbeten avses i huvudsak begränsas till sådana standardförbättringar, som inte i nämnvärd omfattning kommer att inverka på en eventuellt kommande totalrenovering. Kostnaderna för oundgängligen erforderliga förbättringsåtgärder har beräknats till 500 000 kr.

25. Regementets skolskjutningsbana å Rommehed fyller inte kraven ur säkerhetssynpunkt. Riskerna vid skjutning å banan är så stora, att åtgärder snarast måste vidtagas. Chefen för armén har bedömt att banan inte kan avstångas utan allvarligt men för utbildningen.

Erforderliga arbeten utgöres av utbyggnad av kulfång samt vidtagande av andra säkerhets- och skyddsanordningar.

26. Som framgår av sammanställningen å sid. 6 står av medel som anvisats för reparations- och underhållskostnader för budgetåret 1963/64 ett belopp av 5 550 000 kr. till Kungl. Maj:ts disposition. I detta belopp ingår bland annat 150 000 kr. för iståndsättning av befintliga (inköpta) byggnader å Trängslettläget i Älvdalen, etapp 1. Sistnämnda belopp är alltjämt outnyttjat. Det oaktat anser ämbetsverket, efter samråd med chefen för armén, att samma belopp bör upptagas för budgetåret 1964/65 för iståndsättningsarbeten, etapp 2.

27. Garagebyggnad nr LXX har genom bland annat förbandets motorisering blivit hårt nedsliten och är i behov av en genomgripande renovering. Erforderliga arbeten utgöres av utbyte av 39 st. portar, utbyte av fönster, inläggning av nytt betonggolv, flyttning av dagvattenbrunnar jämte komplettering av avloppsledning, påläggning av nytt kalltak m. m.

33. Matinrättningen inom avdelning Sparre i Karlskrona färdigställdes år 1905. Köket och ekonomilokalerna har under de senaste budgetåren inspekterats ur hygienisk synpunkt och befunnits mycket otillfredsställande. En genomgripande iståndsättning och ombyggnad, som tidigare inte har utförts, synes av hygieniska och driftsekonomiska skäl ofrånkomlig, om inte alternativet nybyggnad måste väljas. Denna fråga är för närvarande föremål för särskild utredning. I avvaktan på resultatet härav har fortifikationsförvaltningen emellertid velat anmäla detta objekt.

34. Underofficersmässen, byggnad nr 62, uppfördes budgetåret 1944/45 och dimensionerades för förbandets dåvarande underofficerskår. Denna har sedan dess ökats, varför mässlokalerna nu är otillräckliga. Detta lokalbehov kan inte tillgodoses på annat sätt än genom utförande av en mindre tillbyggnad.

Kostnaderna för denna tillbyggnad jämte utförande i samband därmed av viss omdisponering av till tillbyggnaden gränsande lokaler har beräknats till 150 000 kr.

35. Manskapsmässen nr 63 vid Roslagens flygkår uppfördes budgetåret 1938/39 och tillbyggdes budgetåret 1945/46 i samband med flygvapnets utbyggnad. Byggnaden inrymmer även underbefälsmäss, som har gemensamt kök med marketenteriet.

Sedan Roslagens flygkår blivit central utbildningsanstalt för bland annat flygvapnets radarutbildning, har i första hand underbefälsmässens lokaler blivit för små med hänsyn till det stora antalet underbefäl och därmed jämställd personal, som är förlagda till kåren. Underbefälskåren har framställt önskemål om anordnande av ett separat kök till mässen för möjliggörande av att driva egen mässrörelse. Detta skulle utföras i samband med planerad ombyggnad.

36. Underbefålet vid Östgöta flygflottilj i Malmslätt disponerar, liksom vid flertalet av flygvapnets förband, lokaler i manskapsmäss. Manskapsmässen, nr 63, vid flottiljen är en ombyggd äldre byggnad från den tid, då Malmslätt var lägerplats för arméförband. Lokalerna är små och tungarbetade. Underbefålet bör därför beredas egna mässlokaler i en friställd förrådsbyggnad nr 66. Denna byggnad är i gott skick och är väl lämpad för ombyggnad till underbefälsmäss. I byggnad nr 63 friställda lokaler, vid flytning av underbefälsmässen, erfordras för utökning av markenterilokalerna.

37. Flottiljen kommer att tillföras större och tyngre flygplan. Hangar nr 82 är utförd med förrådslokaler i källarplanet. Mellan källarplanet och hangarutrymmet befintligt betongbjälklag på pelare är inte dimensionerat för den större belastning, som den nya flygplantypen medför. En förstärkning måste därför snarast utföras.

38. För tillgodoseende av lokaler för personalrum i enlighet med arbetarskyddslagets bestämmelser erfordras en partiell ombyggnad av flygverkstaden nr 111. Arbetena utgöres huvudsakligen av anordnande av omklädnads- och toaletterum samt komplettering av ventilationsanordningarna.

39. Flottiljen har under år 1963 försetts med ny flygplantyp. Detta ställer större krav på bland annat den elektriska service- och reparations-tjänsten. Nuvarande flygtjänstlokaler, som färdigställdes i början av 1940-talet och för 1940-talets enkla flygplantyper och för då gällande organisation med militärt underbefäl, är inte lämpliga för den nya flygplantypen och den civilmilitära teknikerorganisationen. Av främst flygsäkerhetstekniska skäl är en ombyggnad av hangarverkstäderna i byggnader nr 101 och 102 befogad. I samband därmed bör erforderliga personalutrymmen anordnas för den tekniska personalen.

40. Mässbyggnaden nr 34 vid centrala flygverkstaden å Malmslätt uppfördes budgetår 1944/45. Den dimensionerades för den dåvarande personalstyrkan, som emellertid väsentligt ökats sedan dess, inte minst beroende på övergången till andra flygplantyper.

Mässbyggnaden är nu för liten och är därjämte otidsenlig. En viss om-disponering av lokalerna jämte ett effektivare tillvaratagande av köks- och ekonomilokalerna skapar möjligheter att utöka mässlokalerna. Lokalbehovet kan emellertid inte helt tillgodoses inom befintlig byggnadskropp. En mindre tillbyggnad erfordras.

41. Viss del av beloppet 5 336 000 kr. erfordras för täckande av under löpande budgetår inträffade prisstegringar. Fortifikationsförvaltningen framhåller, att anhopningen av objekt tillhörande gruppen mindre iståndsättningsarbeten är stor. En angelägen grupp av arbeten är installerande av varmvatten i kasernernas tvättrännor. Kostnaderna härför torde böra hänföras till denna anslagspost. Antalet kaserner, som under budgetåret kan

föreses med varmvatten, torde främst bero på utvecklingen av underhålls-kostnadsindex. I den mån en större del av anslagsposten får tagas i anspråk för täckande av prisstegringar minskar i motsvarande grad utrymmet för de mindre iståndsättningsarbetena. Se i övrigt prop. 1962:41, s. 17, punkt 46.

42. Under nästa budgetår räknar fortifikationsförvaltningen med ett mindre antal pannbyten i förhållande till innevarande budgetår. I stället ökar kraven på modernisering och rationalisering av värmeanläggningar (utbyte av lågtrycksånganläggningar för uppvärmning mot anläggningar för varmvatten, utbyte av högtrycksånganläggningar, utförande av variatoranläggningar m. m.). Detsamma gäller ventilationsanläggningar i äldre hus. Se i övrigt prop. 1962: 41, s. 17, punkt 47.

43. Se prop. 1963: 44, s. 16, punkt 27.

44. Se prop. 1963: 44, s. 16, punkt 28.

I detta sammanhang torde jämväl få anmälas, att överbefälhavaren i skrivelse den 21 december 1963 hemställt, att för förstärkning av inbrottsskyddet vid krigsmaktens vapenförråd i huvudsaklig överensstämmelse med ett i skrivelsen framlagt förslag måtte anvisas sammanlagt 4 260 000 kr., varav 1 260 000 kr. under år 1964 och återstoden under år 1965, utöver gällande kostnadsram för det militära försvaret. Av handlingarna i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Sedan ett par år tillbaka har inom försvarsstaben i samverkan med främst armétygförvaltningen och fortifikationsförvaltningen bedrivits ett utredningsarbete, som haft till syfte dels att undersöka orsakerna till de senare årens vapenstöldar vid krigsmaktens förråd samt stöldernas omfattning, dels att mot denna bakgrund föreslå åtgärder för erforderlig förstärkning av inbrottsskyddet. Utredningen har därvid utgått ifrån att det nuvarande systemet med decentraliserad förrådshållning skall bibehållas även i framtiden. Utredningen har gjorts bl. a. på grundval av de uppgifter om förrådsläge, stöldar, vidtagna skyddsåtgärder m. m. som inkommit från berörda militära myndigheter. Då det för utredningen varit av värde att utöver de militära erfarenheterna få del även av vissa civila myndigheters uppfattning och erfarenheter om ifrågavarande problem, bl. a. i vad avser möjligheterna till ökad samverkan vid hevakning av vapenförråden, har samarbete skett med överståthållarämbetet, länsstyrelserna, statspolisintendenten och polismästarna. Enligt utredningen har förlusten av eldhandvapen successivt minskat under åren 1945—1962. Utredningen erinrar om att för budgetåren 1955/60 har anvisats sammanlagt 4,3 miljoner kronor för förbättring av brand- och inbrottssäkerheten vid försvarets anläggningar. Från skyddssynpunkt olämpliga förrådslokaler ersätts successivt med nya och bättre alltefter tillgång på medel. En utbyggnad av förrådsutrymmen i berg och betong, främst för ammunition, pågår. Antalet nytillkomna sådana förrådsutrymmen beräknas under 1963 öka med mer än 50 % jämfört med vad som färdigställdes år 1961. Sedan någon tid har försök pågått med särskilda anordningar för skydd mot stöldar, bl. a. en ny typ av larmanläggning, kassuner av armerad betong,

vapenkistor av grov järnplåt och kassun av kraftigt trävirke. Försök med radiomateriel för bevakning av förråd m. m. pågår för att utröna huruvida användning av radiotelefoniutrustning (reglementerad utrustning eller kommersiell materiel) vid bevakning av förråd i anslutning till kasernområdet innebär sådana fördelar, att metoden bör tillämpas vid kasernetablisement (motsv.).

Vid försvarsgrenarnas staber och förband har representanter för mobiliserings-, förvaltnings- och säkerhetstjänsten under 1961 erhållit särskild utbildning i inbrottsskydd.

Närmare upplysningar om innebörden av förenämnda förslag torde få lämnas direkt till riksdagens vederbörande utskott.

För skatter beräknar ämbetsverket med hänsyn till förefintlig reservationsbehållning å delposten för nästa budgetår 300 000 kr. (jfr prop. 1963:44, s. 21).

Medelsbehovet under delposten *Vissa rationaliseringsåtgärder* m. m., från vilken delpost bekostas ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök och av vissa rationaliseringsåtgärder vid tyg- och marinverkstäder samt rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m., beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår till oförändrat 900 000 kr.

För ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår ett oförändrat medelsbehov av 450 000 kr.

Fortifikationsförvaltningen föreslår, att å delposten anvisade medel får användas jämväl för utförande av sådana arbeten, som föranledes av ändrad eller utökad organisation. Ämbetsverket anför härom följande.

Centrala stabers och förvaltningsmyndigheters förslag till ändrad eller utökad organisation medför, under förutsättning av bifall, ofta följdverkningar i fråga om krav på omdisponering eller smärre ombyggnad av ämbets- eller kontorslokaler. Dylika krav om utförande av sådana smärre ombyggnadsarbeten kan regelmässigt inte tillgodoses inom ramen för å andra delposter anvisade medel. Möjlighet att tillgodose uppkommande lokalbehov av nämnt slag genom ianspråktagande i viss utsträckning av här ifrågasvarande delpost bör sålunda finnas. Fortifikationsförvaltningen föreslår därför att delpostens benämning ändras till »ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsförändringar».

För underhåll av enskilda vägar beräknas för nästa budgetår oförändrat 250 000 kr. Från delposten bestrides även kostnader för snöröjning och plogning av enskilda vägar.

Befästningars delfond. Av följande sammanställning framgår dels de för innevarande budgetår beräknade kostnaderna för reparationer och underhåll m. m. av befästningar och dels fortifikationsförvaltningens och mitt förslag för nästa budgetår.

	Budgetåret 1963/64	Budgetåret 1964/65	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- schefen
a) Löpande reparation och underhåll av befästningar m.m.	15 260 000	17 000 000	16 994 000
b) Iståndsättningsarbeten m.m.	13 222 000	13 877 000	13 877 000
c) Underhåll av icke invärderade anläggningar ...	150 000	150 000	150 000
d) Underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter m.m.	50 000	50 000	50 000
e) Skatter.	50 000	50 000	50 000
f) Underhåll av enskilda vägar.	220 000	250 000	250 000
A egår reserverat till Kungl. Maj:ts disposition	6 305 000	—	—
Summa kr.	28 952 000	31 377 000	31 371 000

Kostnaderna för löpande reparation och underhåll av befästningar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen enligt i det föregående angivna grunder till (1,627 % × 1 045 407 426 =) avrundat 17 000 000 kr.

För iståndsättningsarbeten m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår 13 877 000 kr. Ämbetsverket framhåller, att det alltmer ökade kravet på modernisering (samt i förekommande fall säkerhetsrevidering) av främst gemensamma uppehållsplatser, kustartilleribatterier, berghangarer och drivmedelsanläggningar medför att det sålunda äskade beloppet icke täcker behovet av medel för alla de arbeten, som borde komma till utförande under nästa budgetår.

Förenämnda belopp av 13 877 000 kr. avses för objekt enligt följande.

Modernisering	Kr.
<i>Gemensamma ändamål</i>	
1. Gemensam uppehållsplats	1 400 000
2. Gemensam uppehållsplats	700 000
3. Gemensam uppehållsplats	1 000 000
4. Drivmedelsanläggningar	1 825 000
5. Centrala tygverkstäder	750 000
6. Truppbefästningar	400 000
7. Övriga objekt, för vilka kostnaderna i varje särskilt fall ej beräknas överstiga 100 000 kr. samt oförutsett	1 285 000
<i>Armén</i>	
8. Lokalförsvarsbatterier m.m.	500 000
<i>Marinen</i>	
9. Kustartillerianläggningar m.m.	4 317 000
<i>Flygvapnet</i>	
10. Berghangarer	1 700 000
Summa kr.	13 877 000

Beträffande de olika ändamålen inhämtas följande ur handlingarna i ärendet.

1. För ändamålet har för budgetåren 1962/64 upptagits sammanlagt (700 000 + 930 000 =) 1 630 000 kr. (jfr prop. 1963: 44, s. 19, punkt 3). Projekteringen pågår fortfarande på grund av svåra tekniska problem. Totalkostnad omkring 5 000 000 kr.

2. Totalkostnad omkring 3 000 000 kr.

3. Totalkostnad omkring 4 000 000 kr.

4. Avser revidering ur säkerhetssynpunkt av vissa äldre drivmedelsförord samt i vissa fall även utförande av fortifikatoriska skyddsanordningar i dessa.

5. Avser inredning av två anläggningar till central tygverkstad.

6. Avser modernisering av skyddsrum och kanonvärn.

9. Huvuddelen av beloppet beräknas för förstärkning i fortifikatoriskt hänseende av fyra kustartilleribatterier.

10. För ändamålet har för budgetåret 1963/64 upptagits 1 250 000 kr. (jfr prop. 1963:44, s. 19, punkt 6). Ytterligare medel torde erfordras för budgetåren 1965/69. Totalkostnad minst 6 000 000 kr.

Närmare upplysningar om innebörden av de olika förslagen torde få lämnas direkt till riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Handläggning av byggnadsärenden rörande försvarets forskningsanstalt ankommer för närvarande — i likhet med annan byggnadsverksamhet för krigsmakten — på fortifikationsförvaltningen. Byggnadsverksamhet för annan forskning inom statsförvaltningen handhas av byggnadsstyrelsen. Speciella krav på byggnadsutformning gäller ofta ifråga om för forskning avsedda byggnader. Byggnadsstyrelsen torde inom detta område besitta större överblick och erfarenhet än fortifikationsförvaltningen vars verksamhet främst är inriktad på befästningar och andra specialbyggnader för militärt behov. I samband med pågående översyn av fortifikationsförvaltningen har 1956 års försvarsförvaltningssakkunniga väckt fråga huruvida nybyggnader för forskningsanstalten bör ankomma på byggnadsstyrelsen (jfr prop. 1963: 107, s. 19 samt 39 och 40). Frågan har härefter dryftats vid överläggningar med företrädare för fortifikationsförvaltningen, byggnadsstyrelsen och försvarets forskningsanstalt. Enighet har härvid rått om lämpligheten att byggnadsärenden för forskningsanstalten uppdras åt byggnadsstyrelsen. Det intima sambandet mellan nybyggnad, iståndsättnings- och ändringsarbeten samt underhåll nödvändiggör att alla byggnadsärenden för forskningsanstalten lämpligen bör åvila byggnadsstyrelsen. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att i vanlig ordning besluta om tidpunkter för byggnadsverksamhetens överflyttande på byggnadsstyrelsen.

I enlighet med vad som nyss anförts bör också förvaltningen av de bygg-

nader och anläggningar som disponeras av försvarets forskningsanstalt handhas av byggnadsstyrelsen. Överförandet av förvaltningen från fortifikationsförvaltningen till byggnadsstyrelsen bör dock icke ske tidigare än den 1 juli 1965. Det synes likväl lämpligt att från och med nästa budgetår särredovisa forskningsanstaltens byggnader under en särskild delfond av försvarets fastighetsfond, Försvarets forskningsanstalts delfond. Jag föreslår således, att försvarets fastighetsfond från och med nästa budgetår uppdelas på tre delfonder, nämligen kasernbyggnaders delfond, befästningars delfond och försvarets forskningsanstalts delfond. Såsom jag anfört i inledningen anmäler jag medelsbehoven under försvarets fastighetsfond för nästa budgetår med uppdelning på nämnda tre delfonder.

Vid förevarande anslagsfrågas beredning inom försvarsdepartementet har på grundval av uppgifter från fortifikationsförvaltningen medelsbehovet för reparation och underhåll av forskningsanstaltens byggnader m. m. beräknats på sätt framgår av sammanställningen i det följande. Byggnadsvärdet å forskningsanstaltens på kasernbyggnaders och befästningars delfonder redovisade byggnader uppgår omräknat till 1935 års prisnivå till sammanlagt 14 848 150 kr. Av beloppet hänför sig 158 070 kr. till byggnader redovisade på befästningars delfond. En obetydlig del av forskningsanstaltens byggnader är således redovisade på befästningars delfond. Med hänsyn härtill bör reparations- och underhållsmedlen för forskningsanstaltens byggnader beräknas enligt de grunder som gäller för byggnader redovisade å kasernbyggnaders delfond.

	Byggnads- värde redu- cerat till 1935 års prisnivå, kr.	Indexkorri- gerad under- hållsprocent	Reparations- medel, kr.
Äldre byggnader	3 085 350	5,28	162 907
Nyare byggnader över 9 år	3 031 287	3,52	106 701
Nyare byggnader under 9 år	8 731 513	1,76	153 675
		Summa kr.	423 283

För reparations- och underhållskostnader m. m. för försvarets forskningsanstalts delfond bör för nästa budgetår upptagas förutom procentberäknade underhållsmedel, 900 000 kr. för ombyggnad av nordöstra flygeln inom kvarteret Garnisonen i Stockholm i enlighet med fortifikationsförvaltningens i det föregående redovisade förslag (s. 11 punkt 4) samt 110 000 kr. för vissa rationaliseringsåtgärder. Jag beräknar således underhållskostnaderna för forskningsanstaltens byggnader till (423 283 + 900 000 + 110 000 =) i avrundat tal 1 435 000 kr.

Utgifterna i övrigt för försvarets forskningsanstalts delfond till vilka jag återkommer i det följande utgöres av avsättning till värdeminskningsskonto,

hyres- och arrendeutgifter m.m. samt överskott att tillföras riksstatens driftbudget och uppgår till sammanlagt (485 000 + 80 000 + 1 400 000 =) 1 965 000 kr. Jag har därvid räknat med att avskrivningar på delfonden sker efter samma grunder som på kasernbyggnaders delfond. Utgifterna under forskningsanstaltens delfond upptar jag således till sammanlagt (1 435 000 + 1 965 000 =) 3 400 000 kr. Den på fastighetsfondens inkomstsida upptagna posten Ersättning för till statsmyndigheter upplåtta lokaler bör för forskningsanstaltens delfond upptagas med samma belopp, 3 400 000 kr. Av nämnda omslutningssumma för forskningsanstaltens delfond hänför sig 3 394 000 kr. till kasernbyggnaders delfond och 6 000 kr. till befästningars delfond. Sistnämnda belopp motsvarar beräknade underhållskostnader för de å befästningars delfond redovisade byggnader som för närvarande disponeras av forskningsanstalten.

Under de senaste åren har i olika sammanhang, bl. a. i förslagen till stat för försvarets fastighetsfond, framhållits, att de värnpliktigas förläggningar alltså på många håll har en mindre tillfredsställande standard. Jag vill likväl erinra om att betydande medel under de senaste åren anvisats för iståndsättningsarbeten på kaserner (jfr prop. 1964:1, bil. 6, s. 9.) En inventering av behoven av kasernrenoveringar har verkställts inom försvarsdepartementet. Densamma har syftat till att ge en bild av dels beläggningen i genomsitt vid förbanden vid normalt utnyttjande av förläggningsutrymmena, dels sanitetsanläggningarnas standard. Hittills föreliggande resultat av utredningen tyder på att utrymmesstandarderna vid samtliga försvarsgrenar är låg i förhållande till de normer för utrymmesstandard för förläggning av värnpliktiga som fastställts av Kungl. Maj:t den 21 augusti 1942. Enligt dessa normer bör förläggningsutrymmet vara 5 m² golvyta och 13,5 m³ rumsvolym. Den sanitära standarden, särskilt vid armékasernerna, är fortfarande, trots en betydande upprustning på senare tid, mindre tillfredsställande. Sålunda saknas alltså varmvatten på många håll.

Det anförda torde visa, att ytterligare åtgärder måste vidtagas för att förbättra förläggningsstandarderna för de värnpliktiga. Det är min förhoppning, att vid avgivande av förslag till stat för fastighetsfonden för budgetåret 1965/66 kunna framlägga en kostnadsberäkning i anslutning till långtidsplan för iståndsättningsarbeten på kaserner.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att de riktlinjer som numera tillämpas vid handläggningen av byggnadsärenden (prop. 1960:1, bil. 2, p. 8), förutom vid ny- och tillbyggnader av hus för statens räkning även skall tillämpas i fråga om mera kostnadskrävande ombyggnader. Undantagna är bl. a. reparations- och underhållsarbeten. Denna ordning — det s.k. tvåstegsförfarandet — skall när det gäller militära anläggningar tillämpas i fråga om såväl kasernbyggnader som befästningar (prop. 1963:1, bil. 6, p. 1). I det följande kommer jag att föreslå särskilda medelsanvisning-

är för vissa större ombyggnads- och iståndsättningsarbeten, där kostnaderna beräknas överstiga 300 000 kr. Respektive förvaltningsmyndighet bör ånyo underställa Kungl. Maj:t ärendet sedan arbetet projekterats. Erforderliga kostnader för projekteringsarbetet torde få bestridas ur det för ändamålet beräknade beloppet.

Vidare bör myndigheterna inhämta Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall för att utföra sådana arbeten som bekostas med medel för löpande underhåll och därvid drar en kostnad överstigande 200 000 kr. (prop. 1963: 44, s. 19).

Jag vill också erinra om att under budgetåret 1962/63 i arbetslöshetsbekämpande syfte medel anvisats för renovering av sex kaserner. Det har därvid förutsatts, att kostnaderna härför skall avräknas vid medelsavvägningen för budgetåren 1964/65 och 1965/66 (jfr prop. 1963: 44, s. 18). Kostnaderna härför under budgetåret 1962/63 uppgår till 4 100 000 kr. Med ändring härutinnan av vad som förutsatts vid behandlingen av staten för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1963/64 föreslår jag att nämnda belopp avräknas med 1 500 000 kr. under budgetåret 1964/65 och återstoden under budgetåren 1965/67. Med hänsyn till angelägenheten att förbättra de värnpliktigas förläggningsförhållanden — vilket ofta understrukits av militära myndigheter — bör denna arväkning likväl icke medföra inskränkning i planerade renoveringar av kaserner. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att besluta vilka av de för nästa budgetår anmälda andra iståndsättningsarbetena som bör anstå till följd av avräkningen.

Fortifikationsförvaltningen har redogjort för de iståndsättningsåtgärder som avses vidtagas med anlitande av det för nästa budgetår under kasernbyggnaders delfond för övriga iståndsättningsarbeten äskade beloppet, 36 796 000 kr. Bland annat avses enligt ämbetsverkets redogörelse, punkt 6, viss ombyggnad ske för anordnande av lokaler för signalskyddsskolan i Uppsala. Med hänsyn till att krigsorganisationen för därav berörda signalförband för närvarande är under utredning kan jag inte nu ta ställning till lokalbehovet för skolan. Under punkt 21 i sitt förslag föreslår vidare ämbetsverket, att förläggningslokalerna för eleverna vid försvarets läroverk och arméns underofficersskola skall rustas upp. Under hand har inhämtats att ett elevhotell för förläggning av eleverna planeras tillkomma framdeles. För närvarande uppgår antalet elever till c:a 750. Av dessa svarar mer än hälften själva för sin förläggning och uppbär särskild ersättning härför av statsmedel. Föreslagen upprustning av elevförläggningen skulle inte innebära någon ändring härvidlag. Ej heller synes de ifrågasatta åtgärderna ägnade att minska kostnaderna för ett slutligt ordnande av elevförläggningen. Med hänsyn härtill och då nuvarande anordningar är förhållandevis kostsamma för statsverket anser jag att en fullständig utredning rörande elevförläggningen bör redovisas innan medel beräknas för den föreslagna iståndsättningen.

Fortifikationsförvaltningen har vidare begärt medel för ombyggnad av

sjukhus vid Västernorrlands regemente och renovering av sanitära anordningar i kasern I vid Norrlands artilleriregemente. Då medel för dessa ändamål anvisats redan för budgetåret 1962/63 (jfr prop. 1962: 41) kan jag inte biträda ämbetsverkets förslag.

Av fortifikationsförvaltningen begärda medel — 1 400 000 kr. — för iståndsättning och ombyggnad av matinrättningen inom avdelning Sparre i Karlskrona bör efter Kungl. Maj:ts prövning få användas antingen för det anmälda ändamålet eller för tillgodoseende av de lokalbehov för stab och förvaltningar vid marinkommande Syd som är en nödvändig förutsättning för genomförandet av ett av statskontoret den 30 oktober 1963 ingivet förslag till omorganisation av nämnda stab m. m. Jämväl i sistnämnda hänseende bör emellertid avvaktas resultatet av pågående särskild utredning i ämnet (jfr Kungl. Maj:ts beslut den 31 januari 1964).

För smärre iståndsättningsarbeten torde med hänsyn till övriga medelsbehov under delposten beräknas en medelsram av 5 076 000 kr.

I anslutning till förenämnda redogörelse för avsedda iståndsättningsarbeten under nästa budgetår har jag i det föregående anmält ett av överbefälhavaren framlagt förslag om åtgärder för att förstärka inbrottsskyddet för krigsmaktens vapen. Ifrågavarande ärende är för närvarande under beredning inom försvarsdepartementet. Då jag anser det angeläget, att medel finnes disponibla för ytterligare förstärkning av inbrottsskyddet föreslår jag, att, i avbidan på ärendets slutbehandling, av överbefälhavaren föreslaget belopp 1 260 000 kr. beräknas för ändamålet under iståndsättningsposten för nästa budgetår. Beloppet bör enligt Kungl. Maj:ts bestämmande få utnyttjas såväl för kronans egna förråd som för förhyrda lokaler.

Då jag med nyss angivna undantag ej funnit anledning till erinran mot fortifikationsförvaltningens beräkningar av medelsbehoven för iståndsättningsarbeten under kasernbyggnaders delfond kommer enligt mina beräkningar medelsbehoven för dylika arbeten under nästa budgetår att uppgå till 34 696 000 kr.

För löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar beräknar jag 1 200 000 kr.

Posten Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar tillkom från och med budgetåret 1946/47 efter förslag av dåvarande statens organisationsnämnd. Särskilda medel har ansetts erforderliga för att ej av organisationsnämnden (statskontoret) föreslagna rationaliseringsåtgärder onödigtvis skall fördröjas. Önskemål om ändrad lokaldisposition till följd av andra organisationsförändringar torde lämpligen få tillgodoses inom ramen för delposten till övriga iståndsättningsarbeten i förekommande fall efter Kungl. Maj:ts medgivande.

För modernisering av befästningar begärda medel torde i huvudsak få användas i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag. Behovet av vissa arbeten vid Göteborgs örlogsvarv bör dock omprövas med hänsyn till

att utredning om varvets förflyttning påbörjats. Jag vill i sammanhanget erinra om att Kungl. Maj:t den 17 maj 1963 godkänt i propositionen 1963:44, s. 21, angiven principplan för revidering ur säkerhetssynpunkt av krigsmaktens äldre drivmedelsförråd i berg. I anslutning därtill medgav Kungl. Maj:t, att ifrågavarande äldre drivmedelsanläggningar finge hållas i drift tills planerade revideringsarbeten utförts. Sagda plan ligger till grund för medelsberäkningen för modernisering av drivmedelsanläggningar för budgetåret 1964/65.

Beträffande beräkningen av de olika posterna i övrigt under de båda delfonderna biträder jag fortifikationsförvaltningens förslag.

Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. torde således, i enlighet med sammanställningarna och vad jag föreslagit i det föregående (jfr s. 6 och 17), uppföras med ett belopp av 114 867 000 kr. varav 82 061 000 kr. för kasernbyggnaders delfond, 31 371 000 kr. för befästningars delfond och 1 435 000 kr. för försvarets forskningsanstalts delfond.

Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t skall äga att medge den jämkning inom delfonderna mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppens ram, som kan finnas erforderlig.

B. Avsättning till värdeminskningskonto

Enligt fortifikationsförvaltningens av riksrevisionsverket tillstyrkta förslag bör för avsättning till värdeminskningskonto upptagas för kasernbyggnaders delfond förslagsvis 15 250 000 kr. och för befästningars delfond förslagsvis 2 205 000 kr., eller sammanlagt 17 455 000 kr.

Vid uppdelning på tre delfonder enligt förslaget i det föregående bör för ifrågavarande ändamål upptagas för kasernbyggnaders delfond förslagsvis 14 765 000 kr., för befästningars delfond förslagsvis 2 205 000 kr. och för försvarets forskningsanstalts delfond förslagsvis 485 000 kr., eller sammanlagt 17 455 000 kr.

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden

Fortifikationsförvaltningen beräknar utgifterna under denna rubrik för kasernbyggnaders delfond till samma belopp som för innevarande budgetår eller till förslagsvis 11 600 000 kr., varav 8 200 000 kr. för hyresutgifter, 800 000 kr. för arrendeutgifter samt 2 600 000 kr. för bestridande av vissa utgifter i samband med förhyrningar och arrenderingar. För innevarande budgetår har för samma ändamål upptagits 7 300 000 kr., 870 000 kr. och 3 430 000 kr.

För befästningars delfond beräknar fortifikationsförvaltningen utgifterna till förslagsvis 4 705 000 kr., varav 3 280 000 kr. för förhyrning

av drivmedelsanläggningar, 250 000 kr. för andra hyresutgifter, 450 000 kr. för arrenderingar samt 725 000 kr. för kostnader i samband med lokalförhyrningar och arrenderingar.

Departementschefen

För kasernbyggnaders delfond utgjorde medelsförbrukningen under ifrågavarande post budgetåret 1962/63 12 721 000 kr., varav 8 160 000 kr. för hyresavgifter, 616 000 kr. för arrendeutgifter och 3 945 000 kr. för bestridande av vissa utgifter i samband med förhyrningar och arrenderingar. Belastningen å posten i förhållande till budgetåret 1961/62, då utfallet av posten var 9 486 000 kr., beror till viss del på generella hyreshöjningar och omfattande nya förhyrningar för lokaler för vissa till Stockholm förlagda centrala staber och förvaltningsmyndigheter inom försvaret. Även kostnaderna för inredningsarbeten i anslutning till nämnda förhyrningar har varit förhållandevis stora (jfr prop. 1963: 44, s. 22 och 23).

Enligt vad jag under hand inhämtat anses behovet av ämbetslokaler för centrala myndigheter genom tämligen omfattande förhyrningar under de senaste budgetåren vara så pass tillgodosett att ytterligare förhyrningar för sådant ändamål under nästa budgetår under kasernbyggnaders delfond i någon större omfattning icke är att förvänta. Vid sådant förhållande bör utgifterna under nästa budgetår för iordningställande av förhyrda lokaler minska. Med hänsyn till belastningen under föregående budgetår under ifrågavarande post anser jag mig dock böra föreslå att för förhyrningar under kasernbyggnaders delfond beräknas 500 000 kr. utöver vad fortifikationsförvaltningen föreslagit. Jag förutsätter därvid största möjliga restriktivitet vid bedömningen av behovet av nya lokaler. Vederbörande myndigheter bör också vid prövning av fråga om förhyrning av lokaler särskilt beakta de kostnader som kan uppkomma för att förse lokalerna med tillfredsställande inbrottskydd eller eljest ställa lokalerna i ordning för avsett ändamål. Jag godtar i övrigt fortifikationsförvaltningens medelsberäkningar.

För försvarets forskningsanstalts delfond beräknar jag utgifterna för nästa budgetår under ifrågavarande post till 80 000 kr. Jag får således föreslå, att förevarande post för nästa budgetår uppföres med förslagsvis 16 805 000 kr., varav 12 020 000 kr. på kasernbyggnaders, 4 705 000 kr. på befästningars och 80 000 kr. på försvarets forskningsanstalts delfond. Disposition av medel för arbeten med iordningställande av förhyrda lokaler för deras ändamål och dylikt bör i fråga om arbeten, som beräknas draga en kostnad av mer än 50 000 kr., i varje särskilt fall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Inkomster

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplätta lokaler

Under denna titel redovisas de belopp som över budgeten tillföres respektive fonder. Dessa bestämmes i princip så att full förräntning efter 5 % erhålles å det vid respektive budgetårs ingång av fonderna disponerade statskapitalet. Räntheavkastningen tillföres i form av överskott riksstatens inkomstsida. I årets statsverksproposition (bil. 4, punkt 54, samt bil. 6 punkterna 187 och 188) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att till ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 67 000 kr., *dels ock* att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för samma budgetår beräkna följande förslagsanslag, nämligen Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond 138 254 000 kr. och Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 41 490 000 kr.

För nästa budgetår bör ersättningar för till statsmyndigheter upplätta lokaler beräknas, för kasernbyggnaders delfond till 133 346 000 kr., för befästningars delfond till 41 484 000 kr och för försvarets forskningsanstalts delfond till 3 400 000 kr. eller således sammanlagt 178 230 000 kr. Det i riksstaten under fjärde huvudtiteln beräknade ersättningsanslaget till befästningars delfond bör å riksstaten slutligt uppföras i överensstämmelse härmed, medan det till kasernbyggnaders delfond beräknade ersättningsanslaget bör uppföras med 133 279 000 kr. Vidare bör i riksstaten under fjärde huvudtiteln uppföras ett nytt förslagsanslag, nämligen Ersättning till försvarets fastighetsfond: Försvarets forskningsanstalts delfond 3 400 000 kr.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplätta lokaler och markområden

Inkomsterna under förevarande inkomstpost för nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen beräknat till 5 670 000 kr., varav 5 250 000 kr. på kasernbyggnaders och 420 000 kr. på befästningars delfond.

Departementschefen

På min anmodan har fortifikationsförvaltningen i januari 1964 gjort en ny beräkning av förevarande inkomstpost. Denna utredning har givit vid handen, att för kasernbyggnaders delfond kan posten för nästa budgetår uppräknas med 750 000 kr. Den sålunda beräknade inkomstökningen beror på att det nya personalbostadssystemet nu kunnat genomföras och på generell hyreshöjning. I enlighet härmed föreslår jag, att posten uppföres med 6 420 000 kr., varav 6 000 000 kr. på kasernbyggnaders och 420 000 kr. på befästningars delfond.

C. Inkomster av övnings- och skjutfält

Inkomsterna av övnings- och skjutfält beräknar jag liksom fortifikationsförvaltningen till 2 900 000 kr., varav 2 800 000 kr. på kasernbyggnaders och 100 000 kr. på befästningars delfond.

D. Diverse inkomster

Fortifikationsförvaltningen beräknar för kasernbyggnaders delfond inkomsterna under denna titel till 2 000 000 kr. för nästa budgetår. Häri ingår medel som ämbetsverket beräknar att inkomstposten under nästa budgetår kommer att tillföras med anledning av fastighetsförsäljningar. I övrigt ingår i beloppet ersättning till fonden för vissa av försvarets fabriksstyrelse disponerade verkstadslokaler i Karlskrona samt inkomst av flygfält m. m.

För befästningars delfond beräknas inkomsterna till 100 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag beräknar jag inkomsterna till 2 000 000 kr. under kasernbyggnaders delfond och 100 000 kr. under befästningars delfond eller sammanlagt 2 100 000 kr.

Överskott

Det överskott som skall tillföras riksstatens driftbudget bör i enlighet med vad som tidigare anförts beräknas till 5 % på den vid nästa budgetårs början å fonden redovisade kapitalbehållningen. Överskottet bör för budgetåret 1964/65 upptagas med 40 523 000 kr., vilket belopp bör uppdelas med 35 300 000 kr. på kasernbyggnaders delfond, 3 823 000 kr. på befästningars delfond och 1 400 000 kr. på försvarets forskningsanstalts delfond. Denna uppskattning av överskottet har legat till grund för den förut gjorda beräkningen av ersättningsanslagen.

I enlighet med vad jag i det föregående anført har upprättats förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1964/65 (*Bilaga*). Förslaget slutar på ett belopp av 189 650 000 kr., vilket innebär en ökning av omslutningssumman med 15 732 000 kr. Detta beror på en ökning av utgifterna och överskottet. Reparations- och underhållskostnaderna ökar sålunda med 11 827 000 kr. Avsättningen till värdeminskningsskontot förutses öka med 1 170 000 kr., hyres- och arrendeutgifterna med 925 000 kr. och överskottet med 1 810 000 kr. I fråga om inkomsterna förutses en ökning med 1 020 000 kr. Slutligen betingar balansen i staten en uppräknig av ersättningsanslagen till fonden med sammanlagt 14 712 000 kr.

Hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna bilagda förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1964/65;

dels ock för budgetåret 1964/65 under riksstatens fjärde huvudtitel anvisa följande förslagsanslag, nämligen

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond 133 279 000 kr.

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 41 484 000 kr. samt

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Försvarets forskningsanstalts delfond 3 400 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hugo Grimlund

Bilaga

Försvarets fastighetsfonds inkomster och utgifter enligt staten för budgetåret 1963/64 samt enligt förslaget till stat för budgetåret 1964/65

	1963/64 Kr.	1964/65 Kr.
Inkomster		
<i>A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	124 818 000	133 346 000
2. Befästningars delfond	38 700 000	41 484 000
3. Försvarets forskningsanstalts delfond	—	3 400 000
	163 518 000	178 230 000
<i>B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	5 250 000	6 000 000
2. Befästningars delfond	350 000	420 000
	5 600 000	6 420 000
<i>C. Inkomster av övnings- och skjutfält</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	2 600 000	2 800 000
2. Befästningars delfond	100 000	100 000
	2 700 000	2 900 000
<i>D. Diverse inkomster</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	2 000 000	2 000 000
2. Befästningars delfond	100 000	100 000
	2 100 000	2 100 000
Summa	173 918 000	189 650 000
Utgifter		
<i>A. Reparations- och underhållskostnader m.m.</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	74 088 000	82 061 000
2. Befästningars delfond	28 952 000	31 371 000
3. Försvarets forskningsanstalts delfond	—	1 435 000
	103 040 000	114 867 000
<i>B. Avsättning till värdeminskningsskonto</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond, förslagsvis	14 080 000	14 765 000
2. Befästningars delfond, förslagsvis	2 205 000	2 205 000
3. Försvarets forskningsanstalts delfond, förslagsvis ...	—	485 000
	16 285 000	17 455 000

	1963/64 Kr.	1964/65 Kr.
<i>C. Hyres- och arrendeavgifter m.m. för av fonden för- hyrda lokaler och arrenderade markområden</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond, <i>förslagsvis</i>	11 600 000	12 020 000
2. Befästningars delfond, <i>förslagsvis</i>	4 280 000	4 705 000
3. Försvarets forskningsanstalts delfond, <i>förslagsvis</i> ...	—	80 000
	<hr/>	<hr/>
	15 880 000	16 805 000
<i>Överskott att tillföras riksstatens driftbudget</i>		
1. Kasernbyggnaders delfond	34 900 000	35 300 000
2. Befästningars delfond	3 813 000	3 823 000
3. Försvarets forskningsanstalts delfond	—	1 400 000
	<hr/>	<hr/>
	38 713 000	40 523 000
Summa	173 918 000	189 650 000